

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ
2. ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ-ΠΡΟΛΗΨΗ

«Βλέπω με τα μάτια της καρδιάς μου»

ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

« Βλέπω με τα μάτια της καρδιάς μου»

Στην κοινωνία μας επιβάλλεται περισσότερο από ποτέ να «βγούμε από τη γυάλα της μονοπολιτισμικότητας» και να συναισθανθούμε τον/την οποιοδήποτε/οποιαδήποτε «άλλον». Έχει δημιουργηθεί- λανθασμένα- η αντίληψη ότι όλοι/ες τριγύρω μας πρέπει να είναι σαν κι εμάς και μας ξενίζει, όταν η εικόνα του/της άλλου/ης διαφέρει από τη δική μας, πολύ περισσότερο, όταν αυτός/ή ο/η άλλος/η είναι άτομο με αναπηρία. Συνήθως προβαίνουμε σε αντιδράσεις οίκτου ή συμπόνοιας και δεν αντιλαμβανόμαστε ότι τα άτομα με αναπηρία είναι άτομα που έχουν τα ίδια δικαιώματα με εμάς και ότι πρέπει να αντιμετωπίζονται με ισοτιμία και κοινωνική δικαιοσύνη.

Γνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο που μπορεί να παίξει το σχολείο για την ανατροπή αυτής αντίληψης και επιδιώκοντας να νιώθουν όλοι/ες καλά μέσα σε ένα κλίμα αποδοχής και σεβασμού, κατανοούμε την αναγκαιότητα υλοποίησης προγραμμάτων κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης για την καλύτερη διαχείριση αυτών των ζητημάτων.

Στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος είναι η ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας μέσα από την καλλιέργεια της συναισθηματικής ανάπτυξης με έμφαση στα άτομα με προβλήματα όρασης. Μέσα από μία σειρά δραστηριοτήτων και με την καλλιέργεια των κατάλληλων δεξιοτήτων θα επιχειρήσουμε να εξοικειωθούμε με την εικόνα του τυφλού παιδιού, να «μπούμε» στον κόσμο των ατόμων με προβλήματα όρασης, να αντιληφθούμε-στο βαθμό που μας επιτρέπεται- την καθημερινότητά τους, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Θα προβληματιστούμε για το ρόλο και τη στάση που έχουμε οι υπόλοιποι/ες απέναντι στα ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με προβλήματα όρασης και θα επιχειρήσουμε να αναλάβουμε δράση. Δεν είναι όμως μόνο τα παιδιά της ευρύτερης ομάδας που χρειάζεται να αποδεχτούν την εικόνα του παιδιού με αναπηρία, αλλά και τα ίδια τα παιδιά με αναπηρία να αρχίζουν να εξοικειώνονται και να αποδέχονται την αυτοεικόνα τους. Η εξοικείωση αυτή θα περιορίσει τις περιπτώσεις κοινωνικού αποκλεισμού.

Με απώτερο σκοπό την απόκτηση συμπεριληπτικής κουλτούρας, είναι προφανές ότι θα πρέπει να καλλιεργούμε διαρκώς τις κατάλληλες δεξιότητες στα παιδιά, ώστε να αποκτήσουν τη διαπολιτισμική ετοιμότητα και να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα. Ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου προγράμματος αποτελεί μία πρόταση- ένα βήμα- προς αυτή την κατεύθυνση

Στην προσχολική και στην πρώτη σχολική ηλικία η απόκτηση γνώσεων, η διαμόρφωση στάσεων και η καλλιέργεια δεξιοτήτων είναι πιο αποτελεσματικές όταν προσεγγίζονται με βιωματικές τεχνικές. Για αυτό το λόγο η επιλογή των δραστηριοτήτων έγινε με τέτοιο τρόπο, αφενός να έχουν μία φυσική ροή και αφετέρου να είναι ελκυστικές, βιωματικές (όπου είναι εφικτό) και να παρουσιάζουν ποικιλία, ώστε να αποτελούν κίνητρο για τα παιδιά. Είναι δραστηριότητες

ευαισθητοποίησης, αλλά και δράσεις ανοιχτές στην κοινωνία. Ορισμένες από τις δραστηριότητες του συγκεκριμένου προγράμματος μπορούν να ενσωματωθούν στη σχολική καθημερινότητα και πέραν της υλοποίησης του προγράμματος. Στο ημερήσιο σχολικό πρόγραμμα δίνεται πολύ συχνά η ευκαιρία για να επεξεργαστούν και να καλλιεργηθούν ήπιες δεξιότητες, όπως αυτή της ενσυναίσθησης, της ευαισθητοποίησης, της υπευθυνότητας, της πρωτοβουλίας, της πολιτειότητας. Καλλιεργώντας τις κοινωνικές δεξιότητες τα παιδιά μαθαίνουν να συνυπάρχουν, να συνομιλούν με σεβασμό, να ανταλλάσσουν ιδέες. Αναλαμβάνοντας δράση και προσπαθώντας να επιλύσουν προβλήματα τα παιδιά μαθαίνουν να είναι υπεύθυνα, να σκέφτονται κριτικά. «Μπαίνοντας» για λίγο στη θέση του άλλου, μαθαίνουν να νοιάζονται, να συναισθάνονται. Όταν αυτά τα προγράμματα αρχίζουν να εφαρμόζονται από τις μικρές ηλικίες και συνεχίζονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, τότε αυξάνονται οι πιθανότητες να διαμορφώσουμε ενεργούς και υπεύθυνους τους πολίτες του αύριο.

Εκτός των Δεξιοτήτων Ζωής και των Δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα (4c's), κατά τη διάρκεια του προγράμματος καλλιεργούνται και Δεξιότητες του Νου, καθώς και Δεξιότητες Τεχνολογίας και Επιστήμης.

Πληροφορίες υλοποίησης: προετοιμασία υλικού

- Πριν την επίσκεψη στο Μουσείο Αφής έχει προηγηθεί συνεννόηση
- Πριν την υλοποίηση κάθε εργαστηρίου, ο/η εκπαιδευτικός έχει φροντίσει να βρει να χαλαρό κομμάτι μουσικής που θα παίξει για την αποφόρτιση στο τέλος κάθε εργαστηρίου.
- Υλικά που θα χρειαστούμε για τα εργαστήρια:
  - 1^ο εργαστήριο: Μαντήλια για να καλύψουν τα παιδιά τα μάτια τους.
  - 2^ο εργαστήριο: Υλικά ζωγραφικής, κόλλες, ψαλίδια, χαρτί του μέτρου.
  - 3^ο εργαστήριο: Υλικά από τις ρουτίνες της σχολικής τάξης, φωτογραφική μηχανή, υλικά ζωγραφικής.
  - 4^ο εργαστήριο: Χαρτιά κανσόν μεγέθους Α4, φύλλα εφημερίδας, πλαστικά καπάκια, κόλλες.
  - 5^ο εργαστήριο: Μπαστούνια(υλικό ψυχοκινητικής), ή οποιοδήποτε μπαστούνι, φωτογραφική μηχανή, χαρτιά Α4, μαρκαδόροι, σκληρό χαρτόνι, για να ακουμπάνε τα χαρτιά Α4.
  - 6^ο εργαστήριο: Μαγνητοφωνάκι ή κινητό για ηχογράφηση
  - 7^ο εργαστήριο: Υλικά ζωγραφικής, εκτυπωμένες φωτογραφίες, καταγραφές.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	1. Ζω καλύτερα – Ευ Ζην	Υποθεματική	Ψυχική Υγεία και Συναισθηματική Υγεία
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νηπιαγωγείο- Α΄ Δημοτικού		
Τίτλος	« Βλέπω με τα μάτια της καρδιάς μου»		
Δεξιότητες στόχευσης του προγράμματος	Δεξιότητες Ζωής (Ενσυναίσθηση- Ευαισθησία, Υπευθυνότητα, Πρωτοβουλία, Πολιτειότητα, Οργανωτικότητα, Αποτελεσματικότητα, Κοινωνικές Δεξιότητες) Δεξιότητες του 21 ^{ου} αιώνα-4c's (Δημιουργικότητα, Επικοινωνία, Συνεργασία, Κριτική σκέψη)		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	«Ψυχική και συναισθηματική Υγεία: Ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας(παιδιά με προβλήματα όρασης)»		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Στο τέλος του εργαστηρίου τα παιδιά έχουν καταστεί ικανά να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -αποκτήσουν την αίσθηση του «ανήκειν» - καλλιεργήσουν κοινωνικές δεξιότητες -συνεργαστούν 	<p>«Ο κύκλος της τυφλόμυγας»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Τα παιδιά καλούνται στον κύκλο να παίξουν τυφλόμυγα. -Συζητούν για τις δυσκολίες που συνάντησαν. -Ανταλλάσσουν απόψεις και χωρίζονται σε ομάδες -Αναζητούν τρόπους αντιμετώπισης των δυσκολιών που συνάντησαν. -Ανακοινώνουν στην ολομέλεια τις προτάσεις τους. -Στο τέλος του εργαστηρίου κάθονται όλα τα παιδιά στον κύκλο. Ακούγεται μία απαλή μουσική και ένα-ένα παιδί λέει με μια λέξη, τι θα «κρατήσει» από αυτό το εργαστήριο. Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες τους.

<p>Στο τέλος του εργαστηρίου τα παιδιά έχουν καταστεί ικανά να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -σκεφτούν κριτικά - συνεργαστούν - καλλιεργήσουν τον τεχνολογικό γραμματισμό -εκφραστούν μέσω των δημιουργημάτων τους 	<p>«Γνωρίζομε τη Φένια»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Παρακολουθούν το βίντεο της εκπαιδευτικής τηλεόρασης «Φένια, η αγαπημένη των ήχων» https://edutv.minedu.gov.gr/index.php/mathainoume-asfaleis/mathainoume-asfaleis-nipiagogeio-np-176. -Κατά τη διάρκεια προβολής τα παιδιά καλούνται να απαντήσουν σε σχετικές ερωτήσεις (π.χ. Τι είναι το λευκό μπαστούνι που κρατάει η Φένια στα χέρια της; Γιατί νομίζετε ότι τα μουσικά παιχνίδια και οι ήχοι της φύσης, είναι από τις αγαπημένες απασχολήσεις της Φένιας; κ.ά.). -Ζωγραφίζουν τη Φένια και τους ήχους που της αρέσουν. -Δημιουργούν ένα ομαδικό κολάζ με τις ζωγραφιές τους. -Στο τέλος του εργαστηρίου κάθονται όλα τα παιδιά στον κύκλο. Ακούγεται μία απαλή μουσική και ένα-ένα παιδί λέει με μια λέξη, τι θα «κρατήσει» από αυτό το εργαστήριο. Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες τους.
--	--	--

<p>Στο τέλος του εργαστηρίου τα παιδιά έχουν καταστεί ικανά να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -αναπτύξουν ενσυναίσθηση - ευαισθητοποιηθούν - καλλιεργήσουν την υπευθυνότητα, την πρωτοβουλία -εξοικειωθούν με κοινωνικές δεξιότητες - αναπτύξουν κριτική σκέψη 	<p>«Μια μέρα στον κόσμο της Φένιας»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Υποθέτουμε ότι στο σχολείο μας θα έρθει να φοιτήσει ένα παιδί με προβλήματα όρασης. -Τα παιδιά αναρωτιούνται για τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει το παιδί αυτό σε σχέση με το χώρο. -Καλούνται να διαμορφώσουν το χώρο χωρίς γωνίες και εμπόδια, σύμφωνα με όσα είχε πει η Φένια. -Χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες και αναλαμβάνουν αρμοδιότητες. Κάθε ομάδα υλοποιεί τις ρουτίνες της τάξης, έχοντας κλειστά τα μάτια. -Τρώνε, ζωγραφίζουν, παίζουν με πλαστελίνη, έχοντας ανά ομάδα για δέκα λεπτά κλειστά τα μάτια. -Παίζουν: «Αισθητηριακά παιχνίδια αφής», Μάντεψε ποιος;», «Γίνε οδηγός μου» -Ενώ η μία ομάδα υλοποιεί τη ρουτίνα, ή δημιουργεί κάτι, ή παίζει με κλειστά μάτια, η δεύτερη ομάδα φωτογραφίζει τη διαδικασία, η τρίτη ομάδα φωτογραφίζει τα παράγωγα προϊόντα και η τέταρτη ομάδα αποτυπώνει με ζωγραφική τις δυσκολίες που συναντάνε. -Συζητούν, σχολιάζουν, συγκρίνουν, τα στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει όλες οι ομάδες. -Συμπληρώνουν στο σχετικό φύλλο εργασίας. -Στο τέλος του εργαστηρίου κάθονται όλα τα παιδιά στον κύκλο. Ακούγεται μία απαλή μουσική και ένα-ένα παιδί λέει με μια λέξη, τι θα «κρατήσει» από αυτό το εργαστήριο. Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες τους.
--	--	--

<p>Στο τέλος του εργαστηρίου τα παιδιά έχουν καταστεί ικανά να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -αποκτήσουν την ενσυναίσθηση-ευαισθησία -καλλιεργήσουν την υπευθυνότητα, την πρωτοβουλία - αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη - συνεργαστούν - εξοικειωθούν με κοινωνικές δεξιότητες - καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητά τους 	<p>«Διαβάζουμε με τα χέρια μας»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν το βιβλίο της Φένιας και διάφορα άλλα βιβλία που είναι γραμμένα με τη μέθοδο Braille. -Δείχνουμε την αλφάβητο Braille. -Τα παιδιά προβληματίζονται για το τι μπορεί να σημαίνουν οι κουκίδες. -Διατυπώνουν υποθέσεις και καταλήγουν σε συμπεράσματα. -Επιχειρούν να «σπάσουν τον κώδικα». -Αναζητούν πού αλλού έχουν δει τις ανάγλυφες κουκίδες στην καθημερινότητά τους. -Σε χαρτόνια κανσόν μεγέθους Α4 σχεδιάζουν με πλαστικά καπάκια το περίγραμμα κύκλων, σύμφωνα με το υπόδειγμα από τη μέθοδο Braille. -Κολλάνε μπαλάκια από εφημερίδα, σε τόσους κύκλους και σε τέτοιο σχηματισμό, ώστε σύμφωνα με την αλφάβητο Braille, να «γράψουν» το αρχικό του ονόματός τους. -Συμπληρώνουν σχετικό φύλλο εργασίας. -Στο τέλος του εργαστηρίου κάθονται όλα τα παιδιά στον κύκλο. Ακούγεται μία απαλή μουσική και ένα-ένα παιδί λέει με μια λέξη, τι θα «κρατήσει» από αυτό το εργαστήριο. Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες τους.
--	---	--

<p>Στο τέλος του εργαστηρίου τα παιδιά έχουν καταστεί ικανά να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -αποκτήσουν την ενσυναίσθηση-ευαισθησία, -καλλιεργήσουν την υπευθυνότητα, την πρωτοβουλία, την οργανωτική ικανότητα - αναπτύξουν την πολιτειότητα -εξοικειωθούν με κοινωνικές δεξιότητες 	<p>«Βόλτα με το μαστού νι-πραγματική ή Εικονική επίσκεψη στο Μουσείο Αφής»</p> 	<p>-Έχοντας τα μαστούνια της ψυχοκινητικής (τα παιδιά της Α΄ Δημοτικού μπορούν να τα δανειστούν από το Νηπιαγωγείο), τα παιδιά βγαίνουν στο πεζοδρόμιο έξω από το σχολείο.</p> <p>-Χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες. Τα παιδιά της πρώτης ομάδας, κρατούν το μαστούνι και με κλειστά μάτια επιχειρούν να περπατήσουν στο πεζοδρόμιο.</p> <p>Τα παιδιά της δεύτερης ομάδας φωτογραφίζουν. Τα παιδιά της τρίτης ομάδας καταγράφουν μέσω της ζωγραφικής τα εμπόδια.</p> <p>Τα παιδιά της τέταρτης ομάδας είναι υπεύθυνα να δώσουν οδηγίες στα παιδιά της ομάδας που περπατάει με κλειστά μάτια, σε περίπτωση που συναντήσουν κάποιο εμπόδιο.</p> <p>-Η βόλτα στο κοντινότερο πεζοδρόμιο, μπορεί να συνδυαστεί με επίσκεψη στο Μουσείο Αφής (πραγματική ή εικονική) https://www.youtube.com/watch?v=gxJEeoM1Fy4</p> <p>-Με την επιστροφή στο σχολείο, τα παιδιά καλούνται να ανακοινώσουν τα στοιχεία που συγκέντρωσαν, να πουν τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν και να προτείνουν λύσεις. -Αναλαμβάνουν να «γράψουν» και να ζωγραφίσουν μία επιστολή προς τη Δημοτική Αρχή, στην οποία αναφέρουν και προτείνουν λύσεις.</p> <p>-Στο τέλος του εργαστηρίου κάθονται όλα τα παιδιά στον κύκλο. Ακούγεται μία απαλή μουσική και ένα-ένα παιδί λέει με μια λέξη, τι θα «κρατήσει» από αυτό το εργαστήριο. Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες τους.</p>
---	---	--

<p>Στο τέλος του εργαστηρίου τα παιδιά έχουν καταστεί ικανά να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -αναπτύξουν την επικοινωνία -καλλιεργήσουν τις κοινωνικές δεξιότητες, -αποκτήσουν την ενσυναίσθηση-ευαισθησία - να εξασκήσουν την κριτική σκέψη 	<p>«Επικοινωνούμε με τους φίλους μας από το Ειδικό Νηπιαγωγείο ή από την Α΄ τάξη του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Τυφλών»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Τα παιδιά καλούνται να μιλήσουν (μέσω webex και έχοντας κλειστές τις κάμερες), με τα παιδιά από το Ειδικό Νηπιαγωγείο Τυφλών, ή με τα παιδιά από την Α΄ τάξη του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Τυφλών. -Ανταλλάσσουν μηνύματα και τραγούδια. -Ηχογραφούν ιστορίες και τις στέλνουν στα παιδιά του άλλου σχολείου. -Συναισθάνονται, ότι όλα τα παιδιά έχουν τα ίδια δικαιώματα. -Συμπληρώνουν σχετικό φύλλο εργασίας. -Στο τέλος του εργαστηρίου κάθονται όλα τα παιδιά στον κύκλο. Ακούγεται μία απαλή μουσική και ένα-ένα παιδί λέει με μια λέξη, τι θα «κρατήσει» από αυτό το εργαστήριο. Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες τους.
--	--	--

<p>Στο τέλος του εργαστηρίου τα παιδιά έχουν καταστεί ικανά να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -καλλιεργήσουν την κριτική σκέψη - εξοικειωθούν με τον ψηφιακό γραμματισμό - αναπτύξουν πρωτοβουλία και υπευθυνότητα -καλλιεργήσουν τις κοινωνικές δεξιότητες 	<p>«Τι μπορούμε να κάνουμε;» Αξιολόγηση</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Ζωγραφίζουν και «γράφουν» με τον δικό τους τρόπο τις δυσκολίες που συναντούν τα άτομα με προβλήματα όρασης, τους τρόπους επίλυσης που προτείνουν και τους τρόπους που μπορούν τα ίδια να βοηθήσουν, όταν συναντούν ένα άτομο με προβλήματα όρασης. -Με τα έργα των παιδιών και σε συνεργασία μαζί τους, ο/η εκπαιδευτικός δημιουργεί μία ηλεκτρονική αφίσα στο www.postermywall.com και την αναρτά στο ιστολόγιο(blog) του Νηπιαγωγείου ή του Δημοτικού Σχολείου. -Διοργανώνουν μία έκθεση με όλα τα δημιουργήματα (φωτογραφίες, κατασκευές, καταγραφές, κ.ά.). -Καλούν τα παιδιά του άλλου τμήματος και τους γονείς τους, τους ξεναγούν στην έκθεση και τους παρουσιάζουν τη δουλειά τους. -Συμπληρώνουν τα σχετικά φύλλα αυτο-αξιολόγησης. -Επιλέγουν ποια από τα έργα τους θέλουν να μπου στο portfolio. Απαντούν στις σχετικές ερωτήσεις. -Στο τέλος του εργαστηρίου κάθονται όλα τα παιδιά στον κύκλο. Ακούγεται μία απαλή μουσική και ένα-ένα παιδί λέει με μια λέξη, τι του άρεσε από το πρόγραμμα. Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες τους.
--	--	--

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

- « Φένια, η αγαπημένη των ήχων»

<https://edutv.minedu.gov.gr/index.php/mathainoume-asfaleis/mathainoume-asfaleis-niriagogeio-np-176>

- Εικονική περιήγηση στο Μουσείο Αφής

<https://www.youtube.com/watch?v=gxJEoM1Fy4>

- Το παρόν πρόγραμμα συνδέεται κυρίως με την **Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη και τις Κοινωνικές Επιστήμες** από τις Μαθησιακές Περιοχές του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών του Νηπιαγωγείου και με το μάθημα της **Μελέτης Περιβάλλοντος** της Α΄ Τάξης του Δημοτικού Σχολείου

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

- Μουσείο Αφής
- Σύλλογος ατόμων με τύφλωση
- Σχολική Κοινότητα

Αξιολόγηση Εργαστηρίου

Τα παιδιά ζωγραφίζουν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων. Δημιουργούν ένα ομαδικό κολάζ με τις ζωγραφιές τους.

Συνολική αποτίμηση- Αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση

Θέτουμε ερωτήσεις στα παιδιά(ενδεικτικές):

- Τι ήταν πιο ενδιαφέρον από όλα αυτά που έκαναν;
- Ποιο εργαστήριο τους άρεσε πιο πολύ;
- Τι ένιωσαν;
- Τι θα μπορούσαν να κάνουν καλύτερα;
- Τι θα άλλαζαν;
- Τι κατάφεραν;

Εκδηλώσεις διάχυσης

Η διάχυση γίνεται με τη δημιουργία αφίσας, με την ανάρτηση της αφίσας, αλλά και άλλων εργασιών στο ιστολόγιο του σχολείου, με τη δημιουργία έκθεσης με όλα τα παράγωγα προϊόντα, με παρουσίαση της συνολικής δουλειάς στα παιδιά των άλλων τμημάτων και στους γονείς και με ξενάγηση αυτών στην έκθεση.

Σημειώσεις:

Λόγω της ευελιξίας του Προγράμματος του Νηπιαγωγείου και της μη ύπαρξης διακριτών μαθημάτων, οι δραστηριότητες σχετικές με το πρόγραμμα , μπορούν να «τρέχουν» και στο υπόλοιπο του Ημερήσιο Προγράμματος του Νηπιαγωγείου.

Στην Α΄ Δημοτικού, υπάρχει η δυνατότητα συνεργασίας του/της εκπαιδευτικού της τάξης με εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων (ΠΕ86, ΠΕ08, κ.ά.) και υλοποίηση ορισμένων δραστηριοτήτων στην ώρα τους.

Πηγές:

- ΙΕΠ(2020).Οδηγός εκπαιδευτικού για την ευαισθητοποίηση σε θέματα αποδοχής της αναπηρίας και της διαφορετικότητας και την ανάπτυξη ενταξιακής κουλτούρας στο σχολείο. Ανακτήθηκε, Μάιος 21,2021, από:

http://prosvasimo.iep.edu.gr/docs/pdf/odhgos_paramythia_apodoxh_diaforetikothtas/Odigos_Apodoxi_Diaforetikotitas.pdf

- Ζώνιου-Σιδέρη,Α.,Βλάχου,Α.,Ντεροπούλου-Ντέρου,Ε., Σπανδάγου,Η., κ.ά. (2011).*Εκπαίδευση και Τύφλωση*. Αθήνα: Πεδίο.

Υποδειγματικό Υλικό

1. Ελληνικό Αλφάβητο Braille

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ BRAILLE

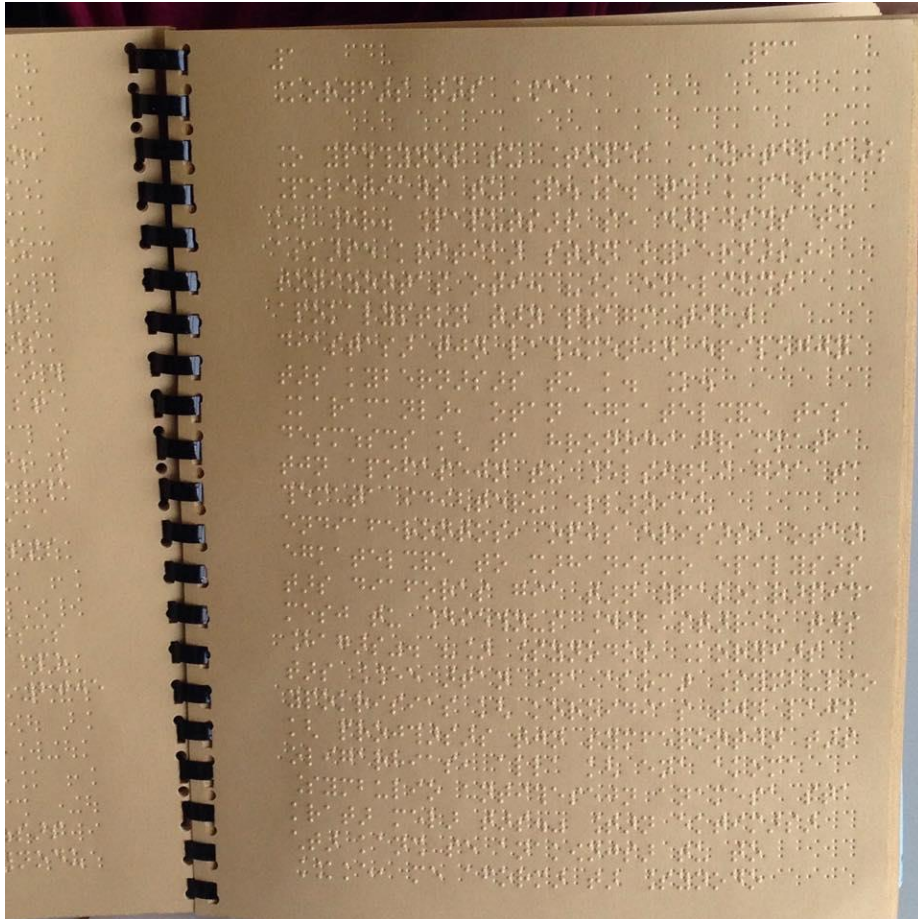
A	⠁	B	⠃	Γ	⠄	Δ	⠅	E	⠆	Z	⠇
H	⠈	Θ	⠉	Ι	⠊	Κ	⠋	Λ	⠌	Μ	⠍
N	⠎	Ξ	⠏	Ο	⠑	Π	⠒	Ρ	⠓	Σ	⠔
T	⠖	Υ	⠗	Φ	⠘	Χ	⠙	Ψ	⠚	Ω	⠛

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ BRAILLE

ΑΙ	⠁⠊	ΕΙ	⠆⠊	ΟΙ	⠑⠊	ΑΥ	⠁⠥	ΕΥ	⠆⠥	ΗΥ	⠈⠥
ΥΙ	⠗⠊	ΟΥ	⠑⠥								

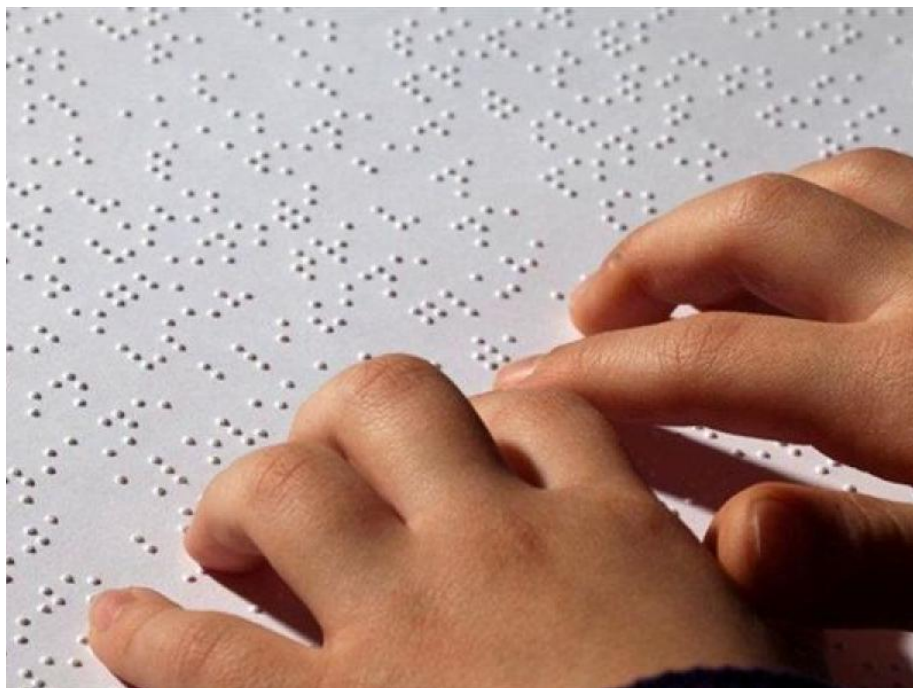

2. Βιβλίο με μέθοδο Braille

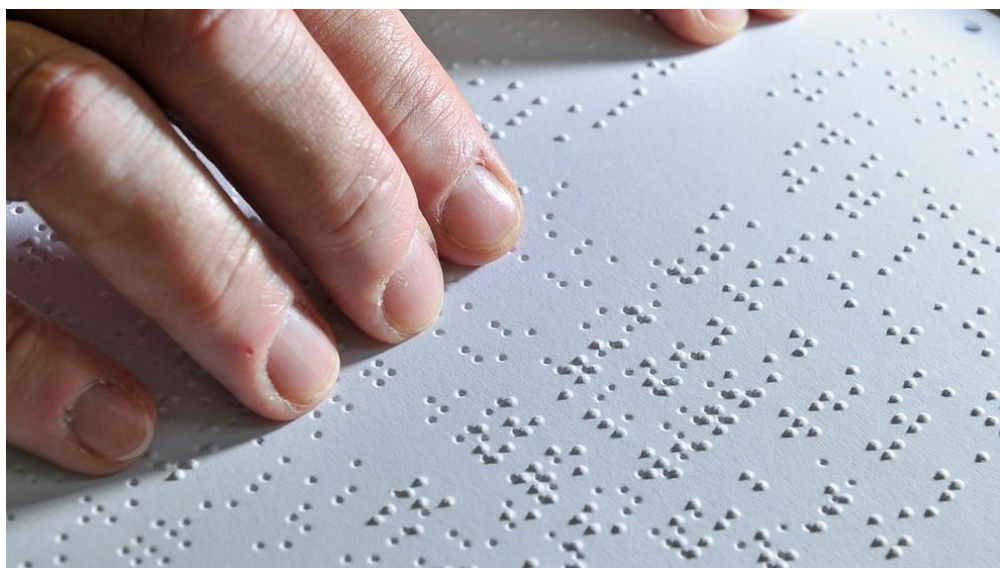

3. Διαβάζω με τη μέθοδο Braille

Η φωτογραφία είναι από την Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών

<http://www.eoty.gr/main/index.asp>

Η φωτογραφία είναι από το Σωματείο Ατόμων με Αναπηρία Όρασης Ν. Μαγνησίας
«Μάγνητες Τυφλοί»

<https://www.maty.gr/magnhtes-tifloi-ekpaideysh/grafi-braille-voles.html>

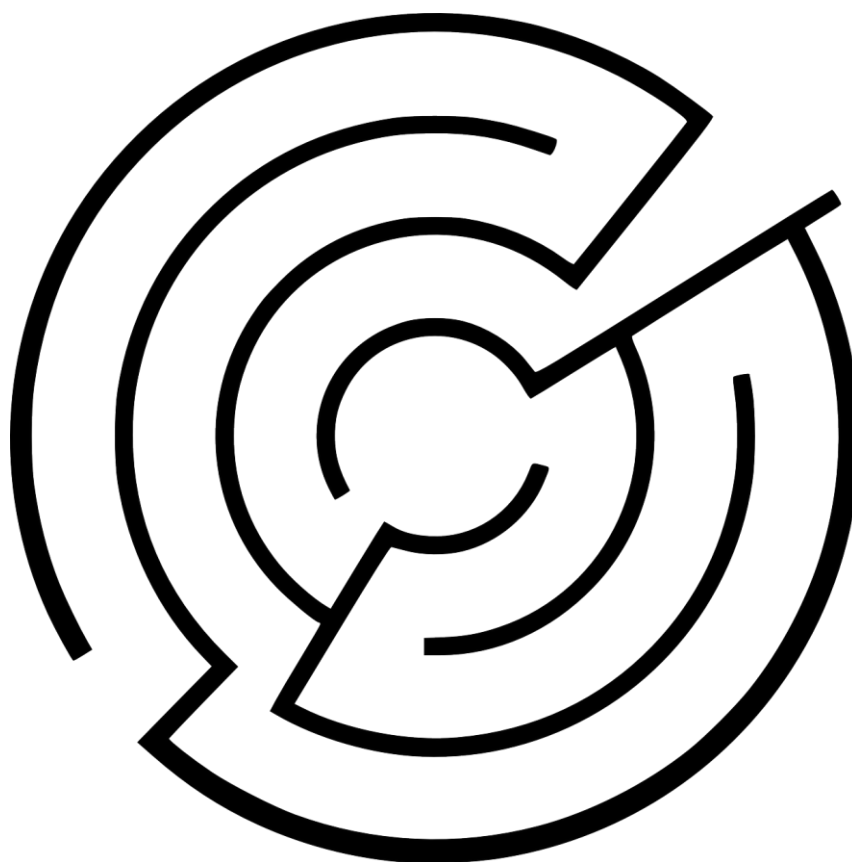

- Δειγματικά Φύλλα εργασίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

3^ο Εργαστήρι

Βοήθησε το παιδί με τα προβλήματα όρασης, να βγει από την τάξη, χωρίς να πέσει σε εμπόδια

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

4^ο Εργαστήρι

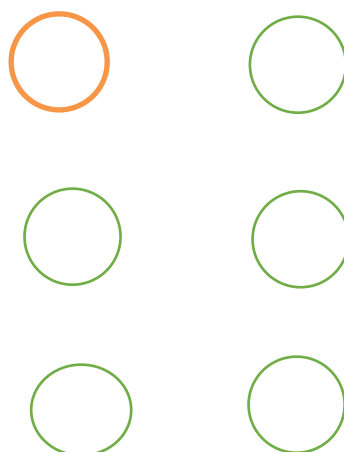
Βρες το αρχικό του ονόματός σου και προσπάθησε να το γράψεις στη μέθοδο Braille, χρωματίζοντας τόσες κουκίδες, όσες βλέπεις στον πίνακα με την ελληνική αλφάβητο Braille

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ BRAILLE

A	⠁	B	⠃	Γ	⠄	Δ	⠅	E	⠆	Z	⠇
H	⠈	Θ	⠉	Ι	⠊	Κ	⠋	Λ	⠌	Μ	⠍
N	⠎	Ξ	⠏	Ο	⠑	Π	⠒	Ρ	⠓	Σ	⠔
T	⠖	Υ	⠗	Φ	⠘	Χ	⠙	Ψ	⠚	Ω	⠛

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ BRAILLE

ΑΙ	⠁⠊	ΕΙ	⠆⠊	ΟΙ	⠑⠊	ΑΥ	⠁⠥	ΕΥ	⠆⠥	ΗΥ	⠈⠥
ΥΙ	⠗⠊	ΟΥ	⠑⠥								

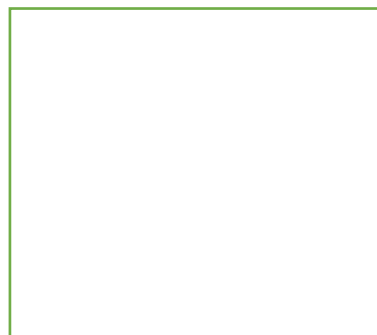
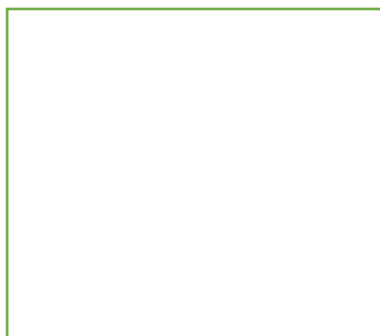
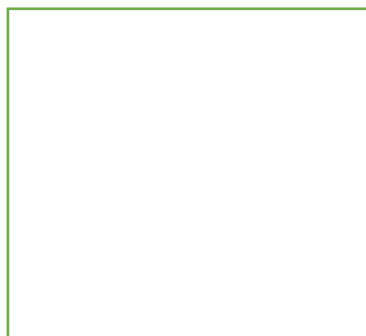
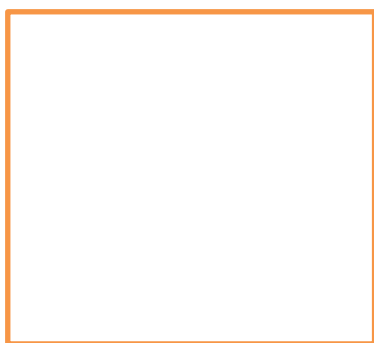

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

6^ο Εργαστήριο

Στα άδεια τετράγωνα, ζωγράφισε και άλλα πράγματα που μπορούν να κάνουν τα παιδιά με προβλήματα όρασης

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Ενδεικτική Δραστηριότητα για την περιγραφική αξιολόγηση

Τα παιδιά καλούνται να κατασκευάσουν με το οικοδομικό υλικό τη γειτονιά του σχολείου και να κάνουν τις κατάλληλες παρεμβάσεις, ώστε να διαμορφώσουν τον χώρο προσβάσιμο για άτομα με προβλήματα όρασης. Στη συνέχεια, κάνουμε ερωτήσεις σχετικά με την ομαδική τους δημιουργία, είτε σε κάθε παιδί χωριστά για την ατομική του συμβολή σε αυτό, είτε σε όλη την ομάδα για το ομαδικό αποτέλεσμα.

Ενδεικτικές ερωτήσεις σε κάθε παιδί :

- Για να βγει αυτό το ομαδικό αποτέλεσμα, σε τι βοήθησες εσύ;
- Τι θα άλλαζες σε αυτή την ομαδική εργασία;
- Τι σε δυσκόλεψε, όταν δούλευες μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά;
- Πώς το ξεπέρασες;
- Πώς νιώθεις που συνεργάστηκες με τα υπόλοιπα παιδιά;

Ενδεικτικές ερωτήσεις για την ομάδα:

- Τι πιστεύετε ότι ήταν αυτό που σας βοήθησε για να φτιάξετε την ομαδική κατασκευή;
- Τι κάνατε, όταν δε συμφωνούσαν όλα τα παιδιά;
- Πώς νιώθετε, που αυτό το δημιούργημα το καταφέρατε όλα τα παιδιά μαζί;

1^ο Φύλλο Περιγραφικής Αυτό-αξιολόγησης

Μέσα από το ταξίδι μου στον κόσμο της Φένιας,.....

			
<p>Αισθάνθηκα, κάποια από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με προβλήματα όρασης</p> 			
<p>Μπόρεσα να νιώσω, για λίγο, πώς είναι να μη βλέπεις με τα μάτια σου</p> 			
<p>Κατέληξα στο συμπέρασμα, ότι όλα τα παιδιά έχουν τα ίδια δικαιώματα</p> 			
<p>Σκέφτηκα τρόπους, ώστε τα άτομα με προβλήματα όρασης να συναντάνε λιγότερες δυσκολίες</p> 			

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Δραστηριότητα για το portfolio

<p>ΠΡΟΒΛΗΜΑ</p> <p>Ζωγράφισε ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με προβλήματα όρασης</p>	<p>ΛΥΣΗ</p> <p>Ζωγράφισε τη λύση στο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με προβλήματα όρασης</p>

Ενδεικτικές ερωτήσεις που υποβάλλουμε στα παιδιά, για τα έργα που επιλέγουν να βάλουν στο portfolio

- Γιατί επέλεξες αυτό το έργο;
- Αναρωτιέμαι, γιατί σκέφτηκες να το φτιάξεις με αυτόν τον τρόπο;
  - Σκεφτόσουν κάτι, όταν ξεκίνησες να το δημιουργείς;
  - Τι ήταν αυτό που σε δυσκόλεψε;
  - Αν το ξανάφτιαχες, τι θα άλλαζες;
  - Τι τίτλο θα έδινες;
- Θυμάσαι, για τι μιλούσαμε, όταν έκανες αυτό το έργο;
- Πώς νιώθεις που έφτιαξες αυτό το καταπληκτικό έργο;